

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2023. gada 8. decembrī
(OR. en)

16450/23

RECH 543
COH 96
COMPET 1235

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsēkretariāts
Datums:	2023. gada 8. decembris
Saņēmējs:	delegācijas
Iepri. dok. Nr.:	15118/23
Temats:	Pētniecības un inovācijas nozīmes un ietekmes stiprināšana politikas izstrādes procesā Savienībā – Padomes secinājumi (apstiprināti 2023. gada 8. decembrī)

Pielikumā pievienoti Padomes secinājumi par *pētniecības un inovācijas nozīmes un ietekmes stiprināšanu politikas izstrādes procesā Savienībā*, kurus Padome apstiprināja 3993. sanāksmē.

**PADOMES SECINĀJUMI PAR PĒTNIECĪBAS UN INOVĀCIJAS NOZĪMES UN
IETEKMES STIPRINĀŠANU POLITIKAS IZSTRĀDES PROCESĀ SAVIENĪBĀ**

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ATGĀDINOT:

- savus 2020. gada decembra secinājumus ¹ par jauno Eiropas Pētniecības telpu (EPT), kuros minēta vajadzība efektīvāk izmantot pētniecības un inovācijas potenciālu sabiedrības un ekonomikas labā un atkārtoti apstiprināts mērķis ieguldīt pētniecībā un izstrādē 3 % no Savienības IKP. Lai par prioritāti noteiktu investīcijas un reformas, dalībvalstis varētu atjaunināt savus valsts mērķus, atspoguļojot jaunās Savienības prioritātes un valsts apstākļus;
- savus 2021. gada maija secinājumus ² par datu tehnoloģijām nolūkā uzlabot “labāku regulējumu”, kuros uzsvērts, ka stabils, faktos balstīts lēmumu pieņemšanas process ir svarīga prasība, lai prognozētu jaunu izaicinājumu iespējamību un risku un vajadzību pēc kopīgiem centieniem, lai pastiprinātu Eiropas noturību un izstrādātu labāku politiku un nākotnes vajadzībām atbilstošāku, inovācijai labvēlīgāku, paredzamāku, konsekventāku un lietderīgāku tiesisko regulējumu;
- savus 2021. gada septembra secinājumus ³ par “Globālo pieeju pētniecībai un inovācijai – Eiropas stratēģija starptautiskai sadarbībai mainīgā pasaulē”, kuros uzsvērts, ka Savienības globālajai pieejai pētniecībai un inovācijai jābalstās uz tādiem principiem kā atvērtība, uz noteikumiem balstīts multilaterālisms, kopīgas vērtības un prioritātes, zināšanu aprites un ideju apmaiņas veicināšana, un uzsver, cik svarīgi ir integrēt globālo pieeju pētniecībai un inovācijai Savienības ārējā darbībā;

¹ Dok. 13567/20.

² Dok. 9215/21, 9. un 17. punkts.

³ Dok. 12073/21.

- savus 2021. gada novembra secinājumus ⁴ par Eiropas Pētniecības telpas turpmāko pārvaldību, kuros pausts, ka pētniecību un inovāciju plašāk atzīst sabiedrībā un arvien vairāk gaida, ka pētniecībai un inovācijai būs nozīmīgāka loma un ka tās vairāk izmantos, lai stātos pretī pašreizējiem un turpmākiem izaicinājumiem sabiedrībā, vides un ekonomikas jomā;
- savu 2021. gada novembra Ieteikumu ⁵ par Eiropas Pētniecības un inovācijas paktu, kurā noteiktas prioritārās jomas kopīgai rīcībai un kopīgu vērtību un principu kopums pētniecībai un inovācijai Savienībā, tostarp vērtības radīšanas princips un pētniecības un inovācijas ietekme uz sabiedrību un ekonomiku, kā arī pastiprināti politikas koordinācijas un uzraudzības mehānismi EPT;
- savus 2022. gada oktobra secinājumus ⁶ par Eiropas Revīzijas palātas Īpašo ziņojumu Nr. 15/2022 “Pasākumi ar mērķi paplašināt dalību pamatprogrammā “Apvārsnis 2020” bija labi izstrādāti, bet ilgtspējīgas pārmaiņas galvenokārt būs atkarīgas no valsts iestāžu centieniem”, kuros cita starpā ņemts vērā Revīzijas palātas ieteikums censties panākt paplašināšanas valstu ģeogrāfiski līdzsvarotāku piedalīšanos paplašināšanas pasākumos un arī Komisija aicināta, ja rodas pastāvīga būtiska nelīdzsvarotība, novērtēt nepieciešamību pēc īpaši pielāgotām darbībām un mērķtiecīgām tīklošanas darbībām, vienlaikus nodrošinot, ka finansējuma piešķiršanas pamatā arī turpmāk ir izcilības princips;
- savu 2022. gada decembra ieteikumu ⁷ par zināšanu valorizācijas pamatprincipiem, kurā norādīts uz nepieciešamību stiprināt struktūras, procesus un praksi pētniecības rezultātu un zinātnes atziņu izmantošanā publisko politiku izstrādei un īstenošanai, kā arī standartu izstrādei un pārskatīšanai;

⁴ Dok. 14308/21.

⁵ OV L 431, 2.12.2021., 1.–9. lpp.

⁶ Dok. 13426/22.

⁷ OV L 317, 9.12.2022., 141.–148. lpp.

- savus 2022. gada decembra secinājumus ⁸ par jauno Eiropas inovācijas programmu, kuros uzsvērtā nepieciešamība uzlabot un konsolidēt inovācijas ekosistēmas, jo Eiropa joprojām saskaras ar ievērojamām reģionālām un valstu atšķirībām un pastāvīgu inovācijas plaisu, un kuros arī uzsvērts, inovācijas ekosistēmām ir spēcīgi izteikta reģionālā un valsts dimensija, kas būtu pilnībā jāņem vērā inovācijas politikas izstrādē;
- savus 2023. gada marta secinājumus par Eiropas Revīzijas palātas Īpašo ziņojumu Nr. 23/2022 “Sinerģijas starp pamatprogrammu “Apvārsnis 2020” un Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem: pilns potenciāls vēl nav izmantots” ⁹, kas mudina attiecīgā gadījumā iekļaut sinerģiju stratēģiskajā plānošanā un īstenošanā, piemēram, pārdomātas specializācijas stratēģijās (S3), lai pilnībā izmantotu investīciju potenciālu Eiropas pētniecības un inovācijas nozarē;
- savus 2022. gada jūnija secinājumus ¹⁰ par pētniecības novērtējumu un atvērtās zinātnes īstenošanu, kurā ierosināts, ka pētniecības novērtēšanas sistēmu attīstībai Eiropā cita starpā būtu jābalstās uz pamatprincipiem, kuros ņem vērā “dažādos karjeras veidus un visas pētniecības un inovācijas darbības, tostarp [...] atbalstu uz pierādījumiem balstītas politikas veidošanai”;

⁸ Dok. 15602/22.

⁹ Dok. 7258/23.

¹⁰ Dok. 10126/22.

- Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu ¹¹, saskaņā ar kuru mehānisma piemērošanas darbības joma attiecas uz Eiropas nozīmes politikas jomām, kas strukturētas sešos pīlāros, proti, zaļā pārkārtošanās; digitālā pārveide; pārdomāta, ilgtspējīga un iekļaujoša izaugsme, tostarp ekonomiskā kohēzija, darbvietas, ražīgums, konkurētspēja, pētniecība, attīstība un inovācija, un labi funkcionējošs iekšējais tirgus ar spēcīgiem MVU; sociāla un teritoriāla kohēzija; veselība, un ekonomiskā, sociālā un institucionālā noturība ar mērķi cita starpā palielināt gatavību krīzēm un krīžu reaģēšanas spējas; un rīcībpolitikas nākamajai paaudzei, bērniem un jauniešiem, piemēram, izglītības un prasmju jomā;
- Komisijas paziņojumu Eiropas Parlamentam, Padomei un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai “Savienība, kurā valda līdztiesība: dzimumu līdztiesības stratēģija 2020.–2025. gadam ¹², kurā cita starpā ietverti politikas mērķi saistībā ar dzimumu nevienlīdzības novēršanu darba tirgū, vienlīdzīgas līdzdalības nodrošināšanu dažādās nozarēs un dzimumu līdzsvara panākšanu lēmumu pieņemšanā un politikā.

UZSVEROT, KA

- Eiropas pētniecības un inovācijas politikas un programmu izstrādes un īstenošanas pamatā vajadzētu būt EPT mērķim izveidot vienotu pētniecības, inovācijas un tehnoloģiju telpu bez robežām.
- Pētniecības un inovācijas politikas pasākumi, pienācīgi plānojot darbības, sekmē pozitīvu ietekmi uz sabiedrību, ekonomiku un vidi un palīdz stiprināt demokrātiju un palielināt Savienības noturību.
- Uz zinātnes atziņām balstīti politikas veidošanas procesi var uzlabot politikas iniciatīvu kvalitāti un stiprināt to saskaņotību dažādās nozarēs un administrācijās.

¹¹ OV L 57, 18.2.2021., 17.–75. lpp.

¹² Dok. 6678/20.

- Pašlaik politikas iniciatīvas dažādās nozarēs liecina par pastāvīgu vajadzību pēc inovācijām, ar ko veicināt ekonomikas attīstību, vides aizsardzību un sociālo progresu, un tam nepieciešamas spēcīgas pētniecības un inovācijas ekosistēmas. Šīs ekosistēmas un to dalībnieki var palīdzēt mazināt pašreizējo inovācijas plaisu valsts, reģionālā un vietējā līmenī, izmantojot pastāvīgus valstu centienus un kopēju virzību no dalībvalstu puses.
- Atveseļošanas un noturības mehānisms (ANM) tika izstrādāts, lai uz laiku palīdzētu dalībvalstīm padarīt Eiropas ekonomiku un sabiedrību ilgtspējīgāku, noturīgāku un labāk sagatavotu zaļās un digitālās pārkārtošanās izaicinājumiem un iespējām. Stiprinot reakciju uz cikliskiem vai konkrētiem vienreizējiem notikumiem – piemēram, stiprinot koronavīrusa pandēmijas ekonomiskās un sociālās ietekmes mazināšanu, – un saskaņā ar attiecīgajiem konkrētām valstīm adresētajiem ieteikumiem, kas noteikti Eiropas pusgada ieteikumos, ANM ir ļāvis vairākām dalībvalstīm izstrādāt jaunas, uz pierādījumiem balstītas, politikas virzītas investīcijas un reformas, kas papildina citus valsts un citus ES fondus un instrumentus.

I. Zinātne publiskās politikas procesā, lai uzlabotu iedzīvotāju dzīvi un stiprinātu demokrātiju

1. ATGĀDINA, ka Savienība ir izsenis paļāvusies uz zinātni un labākajām pieejamajām uz pierādījumiem balstītām zināšanām visās disciplīnās, lai atbalstītu un uzlabotu lēmumu pieņemšanu, kā arī publiskās politikas kvalitāti, efektivitāti, lietderību un ietekmi (“Zinātne politikai” (“*Science for Policy*”) koncepcija). Uz pierādījumiem balstītas politikas izstrāde, uzraudzība un novērtēšana cita starpā ir balstījusies uz zinātnes aprindu tiešas iesaistes procesiem un/vai zinātnisko konsultāciju mehānismiem, lai politiskajām iestādēm palīdzētu pildīt to pienākumus.

Zinātnes ieguldījums valsts politikas veidošanas uzlabošanā

2. UZSVER – lai stiprinātu Savienības konkurētspēju un Savienības politikas īstenošanu nolūkā risināt globālas problēmas, EPT ir nepieciešama:
- a. spēcīga, izcilībā balstīta pētniecības un inovācijas ekosistēma visās dalībvalstīs, kas vēl vairāk atvieglos augstas kvalitātes zinātnes atziņu radīšanu, atvērtās zinātnes politikas īstenošanu, kā arī tehnoloģiju izstrādi un inovāciju, tostarp sociālās inovācijas ar lielu sociālo, ekonomisko un vidisko ietekmi;
 - b. plaukstošas zinātnes un inovācijas kopienas, kas veicina talantus, kuri ir gan spējīgi, gan apņēmības pilni sekmēt mūsu demokrātiskās sabiedrības progresu, tiecoties sasniegt lejupējus un augšupējus zinātniskos un tehnoloģiskos mērķus, gūstot taustāmus rezultātus un par tiem informējot politikas veidotājus un plašāko sabiedrību;
 - c. palielināts, koordinēts, mērķtiecīgs un sinerģizēts finansējums gan Savienības, gan valstu līmenī, lai labāk reaģētu uz Savienības un dalībvalstu prioritātēm un problēmām;
 - d. spēju veidošana, kas var palīdzēt tuvināt izcilībai un uzlabot konkurētspēju valsts līmenī un mazināt pētniecības un inovācijas sadrumstalotību un atšķirības starp dalībvalstīm un to iekšienē;
 - e. uzlabota spēja iesaistīties pētniecības un inovācijas sadarbībā ar starptautiskajiem partneriem un starp valstīm un pasaules reģioniem, vienlaikus īstenojot Savienības stratēģisko autonomiju, lai aizstāvētu Savienības intereses visā pasaulē, vienlaikus saglabājot atvērtu ekonomiku.

3. UZSKATA, ka visām zinātnes jomām, tostarp sociālajām un humanitārajām zinātnēm, radot uz pierādījumiem balstītas zināšanas, vajadzētu ieņemt nozīmīgāku vietu politikas veidošanas procesā, lai apzinātu politiskos izaicinājumus, analizētu jaunākos sasniegumus un izstrādātu risinājumus. Šie elementi varētu būt daļa no konstatējumiem, kas iekļauti prognozēšanas pasākumos un ietekmes novērtējumos. ATGĀDINA, ka tas būtu jāpanāk saskaņā ar labāka regulējuma principiem, atzīstot zinātniskos pierādījumus par stūrakmeni. Zinātnei vajadzētu būt arī svarīgai daļai politisko lēmumu sagatavošanas procesā, kā arī to īstenošanā, novērtēšanā un informēšanā par tiem. UZSVER, ka ir svarīgi ietekmes novērtējumos iekļaut labākos pieejamos zinātniskos pierādījumus, lai atbalstītu politisko lēmumu pieņemšanas procesu nolūkā palielināt publiskās rīcības uzticamību un iedzīvotāju uzticēšanos tai, kā arī tiesību aktu pievienoto vērtību.
4. UZSVER, ka zinātnes atziņām un zinātniskajiem ieteikumiem vajadzētu būt uzticamiem, pārbaudāmiem, stabiliem, piemērotiem un pārredzamiem, pilnībā ievērojot zinātnisko brīvību, integritāti un ētikas principus, lai atbalstītu uz pierādījumiem balstītu politikas veidošanu. ATGĀDINA, ka zinātne un pierādījumos balstītas zināšanas ir balstītas uz stingru metodisko sistēmu, lai gan pastāv metodiski ierobežojumi un tās ir pakļautas nenoteiktībai. MUDINA nodrošināt pārredzamu un atbildīgu saziņu par zinātniskajiem procesiem un zinātnisko pierādījumu izplatīšanu, ko izmanto, lai sniegtu pamatojumu politikas veidotājiem, kā arī sabiedrības iesaisti un iedzīvotāju līdzdalības procesus pētniecībā un inovācijā saskaņā ar demokrātiskajām vērtībām. ATZĪST, ka ir jāveido un jāpaplašina spējas sniegt zinātniskas politikas konsultācijas, lai veicinātu zināšanu valorizācijas pasākumus politikas veidošanā.
5. UZSVER, ka atvērtā zinātne ir svarīga arī politikas veidotājiem un sabiedrībai kopumā, lai piekļūtu augstākās kvalitātes bezmaksas zinātnes atziņām un tās izmantotu. Tas uzlabo noturību pret dezinformāciju, novērš pret zināšanām vērstu pretestību un veicina sabiedrības uzticēšanos zinātnei un uz pierādījumiem balstītai politikas veidošanai.

Pārvaldība lēmumu pieņemšanā

6. ATGĀDINA, ka publiskās politikas formulēšanas mērķis ir atbalstīt iedzīvotāju labklājību un ka tā ietver politiskus, finansiālus, ekonomiskus, vidiskus un sociālus elementus, attiecībā uz kuriem politikas veidotājiem būtu jāizmanto zinātniskās atziņas un ieteikumi.
7. UZSVER, ka starpdisciplināras, uz pierādījumiem balstītas zināšanas, inovatīvi procesi un zinātniski ieteikumi var palīdzēt sasniegt nozaru politikas mērķus dažādās politikas dimensijās. UZSVER, ka pētniecības un inovācijas kopienu mobilizācija transversālas un visas valsts pārvaldes mēroga izpratnes veicināšanā par zinātnes atziņām var palīdzēt novērst nozaru politikas tradicionālo izolāciju, veicināt starpnozaru mācīšanos Eiropas Savienībā un mācīšanos no līdzbiedriem starp dalībvalstīm un uzlabot publiskās politikas saskaņotību, atbilstību un gaidāmo ietekmi.
8. ATZĪST, ka uz pierādījumiem balstītu zināšanu un zinātnisko ieteikumu izmantošana un līdzekļi to iestrādei publiskajā politikā dažādās dalībvalstīs atšķiras atkarībā no pārvaldības līmeņa, nozaru politikas konsultatīvajām ekosistēmām un reglamentētajiem administratīvajiem procesiem. ŅEM VĒRĀ to, ka starpniekiem, piemēram, dažām zinātnisko konsultāciju struktūrām vai mehānismiem, tostarp Eiropas Komisijas Galveno zinātnisko padomdevēju grupai un Eiropas Zinātnes padomdevēju forumam, var būt nozīme pētnieku un politikas veidotāju pulcēšanā, un tie var nākt klajā ar pierādījumos balstītiem politikas risinājumiem politikas izstrādes atbalstam.

Turpmākās darbības

9. MUDINA Komisiju sadarbībā ar dalībvalstīm:

- a. turpināt “Zinātne politikai” koncepcijas izstrādi un veicināt uz zinātnes atziņām un pierādījumiem balstītu zināšanu nozīmi un to transversālu integrāciju publiskajā politikā,
 - i. turpinot vairojot sabiedrības izpratni par pievienoto vērtību, ko sniedz zinātnes atziņu iekļaušana publiskās politikas plānošanā, izstrādē un ieviešanā, tādējādi vairojot sabiedrības uzticēšanos zinātnei un pētniecībai, kā arī politikas veidotāju uzticēšanos pētniekiem;
 - ii. turpinot darbības, lai apzinātu esošo zināšanu valorizācijas praksi politikas veidošanā un valstu institucionālās zinātniskās konsultatīvās sistēmas un mehānismus;
 - iii. analizējot politikas veidošanas iestāžu vajadzības pēc zināšanām, kas balstītas uz zinātnes atziņām un pierādījumiem, un pētnieku un inovatoru vajadzības izprast politikas veidošanas procesu. Šīs vajadzības var apmierināt ar attiecīgiem mācību pasākumiem, kas aptver zinātnisko atziņu un akadēmisko zināšanu izmantošanu, lai izvērtētu publisko politiku, reaģējot uz pieprasījumu pēc zinātnisku konsultāciju procesiem, mehānismiem un instrumentiem Eiropas, valsts, reģionālā un vietējā līmenī. Šīm darbībām vajadzētu būt vērstām uz to, lai veicinātu zinātnisko ieteikumu izmantošanu lēmumu pieņemšanas procesos;
 - iv. izstrādājot attiecīgus rīkus, kas ļautu pastāvīgi mācīties no līdzbiedriem, veicinot paraugprakses apmaiņu “Zinātne politikai” jomā gan valstu, gan Savienības līmenī un veicinot starpnozaru mobilitāti un spēju veidošanas pasākumus, kuros īpašs uzsvars likts uz reālajiem ieguvumiem sabiedrībai;
 - v. atzīstot “Zinātne politikai” pasākumus par vienu no pētniecības iestāžu zinātnisko spēju un pētnieku karjeras attīstības novērtēšanas elementiem un atbalstot to pētnieku līdzdalību šajos pasākumos, kuri ir savas karjeras sākumposmā;

- vi. nodrošinot pētniekiem atbilstošus stimulus iesaistīties “Zinātne politikai” pasākumos, kuriem ir ievērojama ietekme;
 - vii. atzīstot, ka dzimumu līdztiesības aspektu ir nepieciešams integrēt “Zinātne politikai” koncepcijā, tostarp sekmējot sieviešu karjeru zinātnē, lai palīdzētu mazināt darbaspēka trūkumu; kā arī pētniecības saturā, lai izvairītos no aizspriedumiem, kas saistīti ar dzimumu, zinātnisko pierādījumu bāzē;
- b. veicināt “Zinātne politikai” ekosistēmas izveidi, lai atbalstītu un sasaistītu zinātnes un politikas veidošanas kopienas Savienībā, pamatojoties uz Eiropas Pētniecības un inovāciju pakta principiem un vērtībām;
 - c. veicināt attiecīgo aktoru tīklu sadarbību Savienībā, paraugprakses apmaiņu un savstarpējas mācīšanās pasākumus, kā arī divvirzienu saziņas kanālu izveidi, lai bagātinātu dialogu starp zinātnieku aprindām un valsts politikas veidotājiem dažādās politikas jomās, tostarp pētniecības un inovācijas jomā; un tādējādi veicināt sabiedrības iesaisti, neskarot jau pastāvošos politikas dialogus.
10. AICINA Komisiju veicināt instrumentus un pasākumus, kas piešķir vērtību “Zinātne politikai” koncepcijai, tostarp tās zināšanu valorizācijas dimensijai, kā arī turpināt izstrādāt instrumentus un programmas starpnozaru dialogiem, darbinieku apmācībai un mobilitātei starp zinātniskajām iestādēm un valsts pārvaldes iestādēm, kā arī veicināt esošo instrumentu un programmu izmantošanu. Būtu jāatzīst un jāatbalsta šo darbinieku nozīmīgā loma kā veicinātājiem un “tiltiem” starp dažādām struktūrām.
11. AICINA Komisiju veicināt tehniskā atbalsta instrumenta un politikas atbalsta instrumenta izmantošanu, lai atbalstītu valsts politikas veidotājus un stiprinātu publiskās struktūras zinātnisko konsultāciju sniegšanai.

II. Lielāka nozīme vietējai un reģionālai inovācijai, lai stiprinātu konkurētspējīgas pētniecības un inovācijas ekosistēmas

12. ATGĀDINA, ka par reģionālo attīstību galvenokārt ir atbildīgas valsts un reģionālās pārvaldes iestādes, kuras var izmantot Savienības kohēzijas politikas fondus un S3, lai palielinātu mijiedarbību un sadarbību starp dažādu inovācijas ekosistēmu ieinteresētajām personām un mazinātu atšķirības. UZSVER, ka Savienībai ir arī svarīga loma starpreģionālās sadarbības veicināšanā un paraugprakses apmaiņā ārpus valstu robežām.
13. UZSVER, ka papildus citām finansēšanas programmām pētniecības un inovācijas pamatprogrammai arī turpmāk būtu jāveicina pētniecības izcilība visās dalībvalstīs. UZSKATA, ka, neskarot sarunas par turpmākajām ES pētniecības un inovācijas programmām, labāka koordinācija starp inovācijas ekosistēmām un visu spēju un resursu efektīvāka izmantošana Eiropas, valstu un reģionālā līmenī uzlabotu Savienības konkurētspēju un sniegumu inovācijas jomā.
14. ATGĀDINA, ka reģionālajiem un vietējiem aktoriem ir liela nozīme globāli konkurētspējīgu pētniecības un inovācijas ekosistēmu un izaugsmes stratēģiju veidošanā. Vietējo spēju veidošana un sēklas finansējums veido pamatu sekmīgai Eiropas inovācijas ekosistēmai, kas nodrošina Eiropas konkurētspēju.
15. ATGĀDINA, ka jaunajai EPT būtu jābalstās uz uzticēšanos un kopīgu atbildību, jāiesaista ieinteresētās personas un iedzīvotāji, pamatojoties uz sabiedrības iesaisti, daudzveidību un Eiropas pētniecības un inovācijas ekosistēmu stiprajām pusēm. ATZINĪGI VĒRTĒ Komisijas centienus novērtēt valstu un reģionālo pētniecības un inovācijas sistēmu sniegumu Savienībā, izmantojot ikgadējo Eiropas inovācijas progresa ziņojumu un divgadu reģionālās inovācijas rezultātu pārskatu, kuros redzams, ka, neraugoties uz to, ka lielākā daļa ES dalībvalstu ir palielinājušas savu sniegumu, starp tām joprojām pastāv ievērojama inovācijas plaisa. ATKĀRTOTI UZSVER, ka visā Eiropā ir liels potenciāls stiprināt pētniecības un inovācijas ekosistēmu sniegumu. ŅEM VĒRĀ potenciālu, kāds piemīt ciešākai sadarbībai pētniecības un inovācijas jomā un koordinācijai Eiropas Pētniecības telpā Eiropas, valstu un reģionālā līmenī attiecībā uz pētniecības un inovācijas plaisas mazināšanu visā Savienībā.

16. ATGĀDINA, ka jaunajā Eiropas Inovācijas programmā ir īpaši izcelts uzdevums uzlabot Eiropas inovācijas ekosistēmu savstarpējo savienojamību. ĪPAŠI NORĀDA, ka reģionālā dimensija aptver lauku un urbānās teritorijas, kam nepieciešama lielāka elastība un iekļautība attiecībā uz atbalsta instrumentiem, kā arī progress daudzlīmeņu politikas koordinācijā starp ES, valstu, reģionālajām un vietējām iestādēm.
17. ŅEM VĒRĀ jaunās Eiropas Inovācijas programmas mērķi konsolidēt un savienot daudzās un ģeogrāfiski izklīdētās inovācijas ekosistēmas Eiropā un ŅEM VĒRĀ reģionālās inovācijas ielejas un partnerību reģionālajai inovācijai izmēģinājuma projektu, proti, iniciatīvas, kuru mērķis ir veicināt pārrobežu sadarbību starp mazāk inovatīviem reģioniem un inovatīvākiem reģioniem ar papildu S3.
18. ATZĪST, ka inovācija aptver dažādas nozares un ietver gan tehnoloģisko, gan sociālo inovāciju. UZSKATA, ka jaunās Eiropas Inovācijas programmas koncentrēšanās uz dziļo tehnoloģiju inovāciju, talantiem un uzņēmējdarbību ir lietderīga, lai konsolidētu un attīstītu Savienības tehnoloģisko līderību, konkurētspēju un stratēģisko autonomiju, vienlaikus saglabājot atvērtu ekonomiku. UZSVER nepieciešamību atbalstīt to dalībvalstu un reģionu līdzdalību dziļo tehnoloģiju projektos, kuros inovācija ir mazāk attīstīta vai kuros tā ir mērena, veicināt sadarbību ar tām dalībvalstīm un reģioniem, kuros inovācija ir spēcīga un kuri ir vadošie inovāciju ziņā, kā arī sasaistīt uzņēmumus ar progresīvo zinātni, atvieglot piekļuvi finansējumam un piesaistīt un saglabāt talantus.

Nepieciešamība uzlabot valsts un reģionālās sadarbības pārvaldību un politikas portfeļa saskaņošanu

19. ATGĀDINA par Savienības kohēzijas politikas un S3 nozīmi inovācijas un konkurētspējas veicināšanā visās ES dalībvalstīs un reģionos. UZSVER, ka iniciatīvas, ar kurām atbalsta Eiropas pētniecības un inovācijas ekosistēmas, un jaunās iniciatīvas, kas uzsāktas, lai ieviestu jauno Eiropas Inovācijas programmu, būtu jāizstrādā tā, lai radītu sinerģiju ar kohēzijas politikas fondiem un pētniecības un inovācijas fondiem, vienlaikus ņemot vērā valsts un reģionālo atbildību un atšķirīgo tiesisko regulējumu.

20. UZSVER, ka cieša apmaiņa un sadarbība starp mazāk inovatīvām un inovāciju ziņā augsti attīstītām ES dalībvalstīm un reģioniem var efektīvi sekmēt turpmāku pētniecības un inovācijas spēju attīstību un mazināt atšķirības starp tām. ATGĀDINA, ka Komisija ir stimulējusi reģionālās inovācijas ekosistēmas, izmantojot viedās specializācijas satvaru, un IESAKA Komisijai izvērtēt ietekmi, kāda ir jaunākajām iniciatīvām, piemēram, Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūta reģionālās inovācijas shēmai, un izveidot saikni starp dažādām jaunās Eiropas Inovācijas programmas pamatiniciatīvām.
21. ATBALSTA ES globālo pieeju pētniecībai un inovācijai, lai veicinātu sadarbību starptautiskās pētniecības un inovācijas politikas saskaņošanā ar ilgtspējīgas attīstības mērķiem nolūkā uzlabot Eiropas inovācijas ekosistēmu starptautisko sadarbību, pamatojoties uz Eiropas Pētniecības un inovācijas pakta principiem un vērtībām.
22. UZSVER, ka pētniecības infrastruktūras ir izcilu pētniecības un inovācijas ekosistēmu pamatpīlārs, kas piesaista lietotājus no dažādām zinātnes jomām un veicina sadarbību, un tās ir kļuvušas par daudzdisciplīnu centriem valsts, reģionālā un vietējā līmenī, ļaujot dažādām disciplīnām savstarpēji bagātināties, kā tas atspoguļots Tenerifes deklarācijā “Pētniecības infrastruktūru globālā dimensija un ilgtspēja” (*“Global Dimension and Sustainability of Research Infrastructures”*).

Turpmākās darbības

23. MUDINA Komisiju:
- a. izmantot Eiropas reģionālo inovācijas ekosistēmu konkurētspēju, veicināt to ietekmi starpreģionālajās viedajās specializācijās un izmantot pētniecības un inovācijas spēju papildināmību, pievēršot uzmanību nepieciešamībai panākt progresu inovācijas plaisas mazināšanā Eiropā, stiprinot zinātnisko bāzi un inovācijas ekosistēmas visās ES valstīs un reģionos;
 - b. attiecīgā gadījumā sadarbībā ar dalībvalstīm ieviest pasākumus, lai koordinētu Savienības, valstu un reģionālās iniciatīvas nolūkā piesaistīt vai noturēt talantus un uzlabot to pētniecības un inovācijas spējas;

- c. sadarbībā ar dalībvalstīm palielināt koordināciju starp pētniecību un inovāciju un citām attiecīgajām politikas jomām, jo īpaši digitālo un rūpniecības politiku, lai panāktu izzinību un ietekmi, un atbalstīt transformatīvu inovāciju un inovatīvas rūpniecības vērtības ķēdes, un mobilizēt inovācijas centrus;
- d. sadarbībā ar dalībvalstīm apzināt un veicināt uz pierādījumiem balstītu pētniecības un inovācijas politiku nolūkā pievērsties konkrētiem valsts, reģionālā un vietējā līmenī risināmiem uzdevumiem un vajadzībām, sekmējot Savienības un valstu stratēģisko prioritāšu īstenošanu;
- e. sadarbībā ar dalībvalstīm stiprināt sadarbību starp Savienību un trešām valstīm Eiropas komandas pieejā, īstenojot konkrētas darbības, ar kurām atbalsta starptautiskās pētniecības un inovācijas ekosistēmas saskaņā ar Komisijas ES *Global Gateway* un globālo pieeju pētniecībai un inovācijai. Jo īpaši – stiprināt sadarbību ar Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstīm saistībā ar ES un *CELAC* valstu un to valdību vadītāju samitu.

III. Atveseļošanas un noturības mehānisma politiskā ietekme uz Savienības pētniecības un inovācijas politikas un EPT galvenajiem mērķiem

- 24. UZSVER, ka reformām un investīcijām mehānisma ietvaros būtu jo īpaši jāuzlabo dalībvalstu noturība, gatavība krīzēm, pielāgošanās spēja un izaugsmes potenciāls, tādējādi veicinot Savienības stratēģisko autonomiju līdztekus atvērtai ekonomikai un radot Eiropas pievienoto vērtību, kā arī veicinot ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju. ANM finansētie pētniecības un inovācijas pasākumi var palīdzēt pārveidot Eiropas pētniecības un inovācijas ekosistēmu:
 - a. īstenojot ilgtspējīgas reformas un ar tām saistītās publiskās investīcijas valsts līmenī tā, ka daudzas dalībvalstis ievērojamu daļu no savām ANM investīcijām un reformām velta pētniecībai un inovācijai, lai panāktu sistēmisku sociālo ietekmi un pārmaiņas kā uz zināšanām balstītas ekonomikas virzītāj spēku;

- b. veidojot daudzveidīgu, izcilības virzītu un labi funkcionējošu EPT, kuras mērķis ir rast risinājumus, lai sasniegtu Savienības un valstu prioritātes, piemēram, zaļo un digitālo pārkārtošanos, un risinātu citas būtiskas sabiedrības problēmas.
25. UZSVER, ka vairākos gadījumos dalībvalstis, ja iespējams, ANM darbību plānošanas posmā ir iekļāvušas dažas investīcijas, lai papildinātu, stiprinātu un izveidotu sinerģiju, tostarp mehānisma papildināmību ar citiem Savienības fondiem un ar tradicionālajiem pētniecības un inovācijas instrumentiem un darbībām, kas iekļautas valstu un Eiropas pētniecības un inovācijas fondos.
26. ĪPAŠI NORĀDA, ka ANM ir raksturīgs laikā ierobežots plānošanas, finansēšanas un īstenošanas periods, kā arī noteikumi par fondu papildināmību, kas ir ļāvuši dalībvalstīm rīkoties saskaņā ar valsts un Eiropas prioritātēm. PASVĪTRO, ka ANM regula nodrošina sinerģiju ar citām Savienības programmām un instrumentiem. ATGĀDINA, ka sinerģija starp Savienības, valstu un, ja iespējams, reģionālajām pētniecības un inovācijas programmām joprojām ir gan liels izaicinājums, gan iespēja sasniegt mērķi stiprināt Eiropas zinātnisko un tehnoloģisko bāzi. PAUŽ GANDARĪJUMU par Komisijas un dalībvalstu centieniem risināt pastāvīgās problēmas un AICINA tās turpināt šo darbu.
27. ATGĀDINA par nozīmi, kāda jaunās EPT atbalstīšanā var būt atveseļošanas un noturības plāniem (ANP), Savienības pētniecības un inovācijas pamatprogrammai un kohēzijas politikas instrumentiem. ATZĪST, ka vairākos gadījumos dalībvalstis ir piešķirušas ANM finansējumu tādām darbībām pētniecības un inovācijas politikā, ar kurām var atbalstīt dažas jaunās EPT prioritātes, piemēram:
- a. veicināt dzimumu līdztiesību pētniecībā un inovācijā. UZSVER, ka dažas dalībvalstis ir iekļāvušas dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanas pasākumus – piemēram, turpmākas programmas, lai atbalstītu sievietes uzņēmējas un viņu profesionālo izaugsmi un piesaistītu talantīgas sievietes karjerai zinātnes, tehnoloģiju, inženierzinātņu un matemātikas jomā –, kā arī darbības, ar kurām novērš plaisu starp dzimumiem pētniecības un inovācijas jomā;

- b. veicināt teritoriālo kohēziju, izmantojot pētniecību un inovāciju. UZSVER, ka dažas dalībvalstis ir iekļāvušas pasākumus, lai stiprinātu valsts un reģionālās pētniecības un inovācijas ekosistēmas un teritoriālo kohēziju, kā arī lai veicinātu koordināciju un labākas pārvaldības sistēmas starp valsts un reģionālajām struktūrām.

Turpmākās darbības

- 28. ATGĀDINA, ka Komisija pašlaik veic ANM vidusposma novērtēšanu, kas noslēgsies pirms 2024. gada februāra. AICINA Komisiju veikt atsevišķu pētījumu, kas papildinātu šo novērtējumu, vienlaikus izvairoties no dublēšanās, un kurā galvenā uzmanība būtu pievērsta pētniecības un inovācijas darbībām, kas iekļautas ANM, lai atbalstītu politikas apguvi, un kurā arī tiktu ņemtas vērā ANM un citu Savienības fondu strukturālās atšķirības attiecībā uz:
 - a. ieguldījumu zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanā un, attiecīgā gadījumā, pētniecības un inovācijas atšķirību mazināšanā reģionālā un valsts līmenī, kā arī dzimumu līdztiesības veicināšanā;
 - b. ieguldījumu valstu pētniecības un inovācijas sistēmu stiprināšanā;
 - c. valstu ANP pētniecības un inovācijas pasākumu ieguldījumu EPT politikas programmas un jaunās Eiropas Inovācijas programmas īstenošanā;
 - d. to, cik lielā mērā dalībvalstis ir izmantojušas sinerģiju starp ANM un citiem Savienības fondiem pētniecības un inovācijas un nozaru politikas darbībās, kur būtiska nozīme ir zinātnei un tehnoloģijai, apzinot īstenotos instrumentus un mehānismus un šķēršļus, kas kavējuši dažādu avotu apvienošanu, kā arī dokumentējot paraugpraksi, lai veicinātu savstarpēju mācīšanos.
- 29. AICINA Komisiju informēt dalībvalstis par šā pētījuma konstatējumiem attiecībā uz turpmākajām norisēm pētniecības un inovācijas politikas jomā Eiropas un valstu līmenī un par ANM vidusposma novērtējuma konstatējumiem. ATGĀDINA, ka plānot un īstenot šīs reformas var palīdzēt pašreizējie Komisijas rīki, piemēram, tehniskā atbalsta instruments un “Apvāršņa” politikas atbalsta instruments.